

Фінансова політика в контексті

глобальних перетворень суспільного розвитку

23 березня 2011

залишається необхідність у вдосконаленні та розгляді головних норм оподаткування банківського сектору.

Банки відграють важливу роль у розвитку економіки, наповненні державного бюджету, активізації господарської діяльності, оновленні матеріально-технічної бази та активізації інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. В зв'язку з цим виникає необхідність сформуванню такої системи оподаткування банків, яка стимулювала б діяльність комерційних банків у напрямі збільшення вкладень капіталу в реальний сектор економіки, допомогла б збільшити їх доходи, а, отже, і їх оподатковуваний прибуток, що призведе до збільшення надходжень податкових платежів до державного бюджету.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
2. Павловський Г. Податковий кодекс. Стислий огляд змін, що матимуть суттєвий вплив на діяльність фінансового сектору / Г. Павловський, В. Чорновол, Т. Кожушко // Фінансові послуги. ПК України. – 22.12.2010. – С. 2 – 8.
3. Сербина О.Г. Вплив оподаткування на дохідність і напрями розвитку банківської діяльності / О.Г. Сербина // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.4. – С. 262 – 268.

УДК 336.717.061

Отич Т.С.

*Науковий керівник: к.е.н., доцент Крухмаль О.В.
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»*

МЕХАНІЗМ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СТАВКИ РЕЗЕРВУВАННЯ ЗА КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ У ПЕРІОД КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ

Ключові слова: кредитний ризик, резервування, ставка резервування, перехідна матриця ймовірностей

В умовах нестабільності в економіці та банківській системі країни постає проблема правильного та точного визначення розміру резервів для покриття втрат за кредитним портфелем, тобто ефективної ставки резервування для кожного конкретного портфеля, а також можливості прогнозування її на майбутні періоди. Визначення ставки резервування для однорідних кредитів є недосконалим. Отже, актуальним є пошук інструментів, що дозволяють спрогнозувати розмір необхідних резервів для покриття можливих втрат за кредитними операціями банку. Вирішенням даної проблеми займалися вчені Б. С. Моїсєєв та І. Волошин.

Метою дослідження є розвиток механізмів визначення ефективної ставки резервування за однорідними кредитами на основі застосування перехідних матриць ймовірностей.

Одним з методів зменшення портфельного кредитного ризику є резервування коштів для покриття втрат за кредитними операціями банку. Ми погоджуємось з Б. С. Моїсєєвим в тому, що основною проблемою при формуванні резервів є визначення їх адекватного розміру. Резерви повинні відображати суму очікуваних втрат банку за кредитними операціями та бути достатніми для компенсації збитків від списання кредитів у випадку неплатоспроможності позичальників. Тому для банку важливим є питання визначення адекватної ставки резервування з метою більш ефективного використання коштів та управління капіталом [1].

На сьогодні банки формують резерви для відшкодування можливих втрат за

кредитними операціями на основі Положення «Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» № 279, яке передбачає врахування при визначенні розмірів резервів оцінки фінансового стану позичальників, виду забезпечення за кредитами та стану обслуговування кредитної заборгованості [2].

У даній науковій роботі ми пропонуємо підхід до підрахунку ставок резервування для відшкодування втрат за кредитними операціями, що може стати альтернативним до того, що пропонує банкам Національний банк України.

Запропонований підхід визначення ставок резервування дозволить банкам України більш точно визначити розмір цих резервів. Це сприятиме збереженню капіталу банків та підвищить його надійність.

Для планування діяльності на майбутні періоди банку необхідно також і прогнозувати розміри резервів, що в кризових умовах зробити складно, оскільки, працівникам банку, що займаються плануванням, треба визначити, скільки буде видано кредитів в наступному періоді і як вони будуть розподілятися за рівнем ризику.

Поставлене завдання, визначення ефективної ставки резервування для різних строків прострочення на основі аналізу мінливості кредитного портфеля, сучасні дослідники пропонують вирішувати шляхом моделювання еволюції кредитів за допомогою перехідної матриці ймовірностей. Ми вважаємо, що даний підхід є більш ефективним ніж той, що пропонує НБУ у визначенні розміру резервів за кредитними операціями.

За допомогою матриці перехідних ймовірностей описується міграція категорій кредитного ризику. Елементами такої матриці є ймовірності (частоти) зміни категорії кредитного ризику з одного значення на інше (перехід від стандартного ризику до ризику під контролем, від ризику під контролем до субстандартного і т.д.) впродовж певного часу. Основна властивість матриці перехідних ймовірностей полягає у тому, що сума ймовірностей за певним рядком дорівнює одиниці. Алгоритм визначення адекватного розміру резервів наведений на рисунку 1.

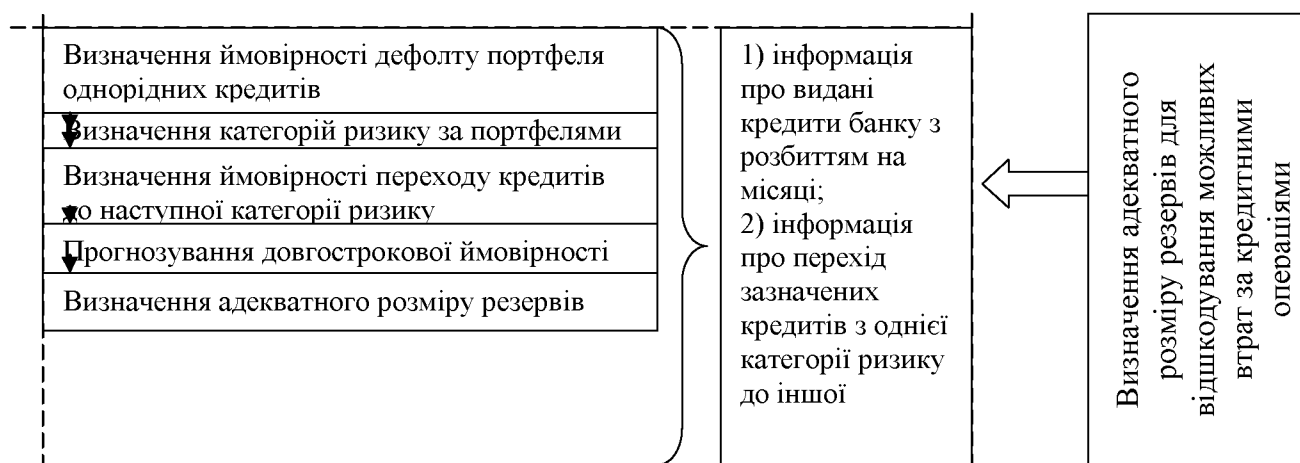

Рисунок 1. Алгоритм визначення розміру резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями

Результати нашого дослідження показали, що обсяги резервів для кредитного портфеля, підраховані таким чином, будуть зростати в рамках кроків періоду зі швидкістю, що відповідає вартості капіталу до тих пір, доки поведінка портфеля підпорядковується перехідній матриці, що лежить в основі розрахунку.

Якщо резерви дійсно відображають очікуваний збиток, то в межах покоління кредитів (час, що пройшов з моменту видачі) їх розмір буде помірно зростати зі швидкістю, що відповідає вартості капіталу.

Якщо резерви зі зростанням покоління кредитів зростають швидше ніж вартість

капіталу банку – це свідчить про неможливість забезпечити адекватний ріст капіталу до такого зростання витрат банку. Якщо повільніше – то банк свідомо чи несвідомо занижує свої реальні витрати на формування резервів. За допомогою використання перехідних матриць ймовірностей банк може визначити завищені чи занижені ставки резервування, тобто резерви недосформовані чи сформовані з надлишком.

Запропонований нами підхід до визначення ефективної ставки резервування дає банкам можливість правильно оцінити потребу в резервах під кредитні операції, та використовувати кошти, що є різницею між розміром резервів, які повинні бути сформовані відповідно до вимог Національного банку України та розміром резервів, які визначені за допомогою перехідної матриці ймовірностей.

Таким чином, основною перевагою використання перехідної матриці ймовірностей є точне визначення ефективної ставки резервування за кредитними операціями.

Список використаних джерел:

1. Моисеев, Б. С. Интервальное резервирование: бережливый подход к расходованию капитала банка [Текст] / Б. С. Моисеев // Деньги и кредит. – 2010. - №9. – С. 58-67.
2. Волошин, І. Оцінка кредитних спредів, необхідних для формування пруденційних резервів [Текст] / І.Волошин // Банківська справа. – 2007. – №4(76). – С. 60-66.

УДК 336.77

Пасько С. В.

*Науковий керівник: д.е.н., професор Корнєєв В.В.
ПВНЗ “Хмельницький економічний університет”*

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Ключові слова: кредитний ризик, управління кредитним ризиком, комерційні банки, фінансова криза, ризик-менеджмент

Банківські установи є важливою ланкою фінансової системи України, від їх ефективного функціонування залежить загальний розвиток економіки країни та добробут населення. В той же час банки, як і інші суб'єкти господарювання, у процесі своєї діяльності стикаються з різними фінансовими ризиками. Посилення процесів глобалізації, перебої з ліквідністю, фактори політичної нестабільності справляють сьогодні значний вплив на вітчизняний банківський ринок. Більшість ризиків, які були актуальними для банків і раніше, загострилися й стали просто критичними. А оскільки, як стверджує Л. Примостка, саме “кредити є найприбутковішим банківським активом”, це означає, що висока дохідність неодмінно супроводжується підвищеним ризиком. Тому найскладнішим і найбільш важко прогнозованим в умовах фінансової кризи є кредитний ризик.

Оскільки частка кредитного ризику в сукупності ризиків вітчизняних банків значна, то і наслідки від його дії теж істотні.

Зокрема, швидке зростання обсягів кредитування до кризи, недоліки в управлінні ризиками, істотна частка кредитування в іноземних валютах та різкий економічний спад в країні призвели до того, що обсяг активів банківської системи протягом 2009 року зменшився на 45,8 млрд. грн. і станом на 1 січня 2010 року становив 880,3 млрд. грн. В основному це відбулося за рахунок скорочення обсягів кредитних операцій, частка яких становить 79,2% від усіх активів[4].

Протягом 2010 року ситуація дещо покращилась, передусім, внаслідок стимулювання Національним банком України кредитної активності комерційних банків. Зокрема, з метою зменшення навантаження на капітал банків послаблено вимоги до